

HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Plan International Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua hallinto- ja turvallisuusjaostolle vuoden 2025 valtion talousarviosta. Plan International on kansainvälinen lastenoikeusjärjestö, joka parantaa erityisesti kehittyvien maiden tyttöjen elämää ja suojelua. Keskitymme lausunnossamme selonteon tasa-arvo- ja sukupuolilottuvuuksiin sekä sen linjausten vaikutuksiin köyhien maiden teinityttöjen elämälle.

Kehitysrahoituksen ohjautuminen kaikkein köyhimmille heikentyy

Vähiten kehittyneiden (LDC) maiden asema on heikentynyt kuluvalle hallituskaudella selkeästi. LDC-maiden rahoitusosuutta ei kuitenkaan enää seurata. Seuranta on olennaista, jotta tiedämme, kuinka Suomen kehitysyhteistyö poistaa köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Tämän YK-tavoitteen seuranta on entistä tärkeämpää nyt, kun kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko kytkee kehitysyhteistyön tiiviimmin osaksi kauppaa ja siten mahdollisesti keskitulon maita. Myös ulkoasiainvaliokunta on lausunut 0,2 %:n LDC-tavoitteen seurannan puolesta ([UaVL 3/2023 vp](#)).

→ *Vähiten kehittyneiden maiden apuun kanavoituva rahoitus tulisi palauttaa kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaisiin tunnuslukuihin.*

Kehitysyhteistyön rahoitus enää puolet tavoitteesta

Ensi vuonna hallitus leikkaa varsinaisesta kehitysyhteistyöstä 135 miljoonaa euroa. Kehitysyhteistyön rahoitus romahtaa ensi vuonna 0,36 %:iin bruttokansantulosta – puoleen 0,7 %:n tasosta, johon olemme sitoutuneet. Verrokkimaamme Ruotsi, Tanska ja Norja ovat jo yltäneet 0,7 prosentin tavoitteeseen. Suomi leikkaa hallituskauden aikana yhteensä 1,2 miljardia euroa vuoden 2023 tekniseen kehikseen verrattuna.

Hallitus korostaa hallitusohjelman mukaisesti suomalaisten kansalaisjärjestöjen työtä ja säästää toistaiseksi ohjelmatuella toimivat kehitysjärjestöt leikkauksilta. Tästä olemme kiitollisia. Kannamme kuitenkin huolta pienempien järjestöjen leikkauksista, kuten rauhanjärjestöjen yleisavustuksen ja viestintä- ja globaalikasvatustuen lakkauttamisesta.

→ *Kehitysyhteistyön rajut leikkaukset tulisi perua ja rahoitus kääntää kasvu-uralle kohti YK-sitoumuksen mukaista 0,7 % BKTL-tavoitetta.*

Tyttöjen ja naisten aseman parantamiseen tähtäävä rahoitus

Nykyisellä tahdilla maailma saavuttaa tasa-arvon vasta 300 vuoden päästä. Tasa-arvon takapakki tuntuu eri puolilla maailmaa, kun ihmisoikeuksia ja sukupuolten tasa-arvoa kyseenalaistetaan. Kehitysyhteistyö on Suomen ulkopoliittikan vaikuttavimpia keinoja puuttua maailman tasa-arvokehitykseen.

Vuonna 2025 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Vuonna 2024 arvio oli 80 % ja 2023 78 %. 85 %:n osuus on EU-tavoite, jonka Suomi nyt ensimmäistä kertaa saavuttaa. Osuuden nousu on hieno saavutus ja näemme toivottavasti tulevinakin vuosina vähintään vuoden 2025 kaltaisia lukuja.

Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan ensi vuonna arviolta 334 miljoonalla eurolla kehitysyhteistyön määrärahoista. Kuluvan vuoden talousarviossa arvio painopisteen rahoituksesta on 424 miljoonaa euroa. Vaikka eri vuosina on rahoituksen käynnistymisissä vaihtelua, olisi tärkeää, ettei keskeisen painopisteen rahoitus laske voimakkaasti – etenkin aikana, jolloin painopisteiden määrää vähennetään.

- 85 %:n tavoite on nyt saavutettu ja se tulee täyttää vuosittain.
- Naisten ja tyttöjen painopisteeseen käytettävän rahoituksen tason tulisi säilyä korkeana

Ilmastorahoituksen romahdus on uhka tasa-arvotyölle

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään kansainvälisissä sopimuksissa määriteltyjä ilmastotavoitteita jopa 32 % pienemmällä rahoituksella, kuin vuonna 2024. Useat kansainväliset ilmastorahastot, joita Suomi on ennen rahoittanut, parantavat sopeutumista ja resilienssiä köyhissä maissa. Hyötyjiä ovat tytöt, jotka ovat aina hauraimmassa asemassa ympäristökriisien puhjetessa. Ilmastokriisi uhkaa tasa-arvossa jo saavutettuja tuloksia ja syventää tyttöjen kohtaamia vaikeuksia köyhissä maissa. Ilmastokriisi on Malala-rahaston mukaan vuoteen 2025 mennessä osasyynä siihen, että vähintään 12,5 miljoonaa tyttöä ei saa vuosittain koulutustaan päätökseen.

- Suomen tulee palauttaa kansainvälistä ilmastorahoitusta rahastoihin, jotka kohentavat heikoimmassa asemassa olevien elämää kehittyvissä maissa, kuten YK:n Green Climate Fund ja Adaptation Fund, Least Developed Countries Fund ja kehittyvien maiden katastrofiriskien varautumiseen keskittynyt rahasto CREWS.

Lopuksi

Plan ja moni muu kehitysyhteistyöjärjestö perustaa työnsä pitkäjänteisille kumppanuuksille, jotta voimme saada aikaan kestäviä parannuksia. Vaadimme myös Suomelta sitoutumista kestävä kehityksen ja tasa-arvon edistämiseen. Nyt on jatkettava kehitysyhteistyön rahoittamista vähintään hallitusohjelmassa päätetyllä tasolla, jotta työn tulokset ja Suomen asema maailmassa säilyvät – kunnes olemme kaikki tasa-arvoisia.

Pääsihteeri Ossi Heinänen, ossi.heinanen@plan-international.org, +358 40 752 0080

Vaikuttamisen asiantuntija Niina Ratilainen niina.ratilainen@plan-international.org, +358 50 378 7791